

1989

Tema: Den kolde Krig

Fag: historie og samfundsfag

Målgruppe: 8.klasse, 9.klasse og ungdomsuddannelser

DR 2, 2014, 100 min.

Dansk prisbelønnet dokumentar fra 2014 af Anders Østergaard. Handlingen udspilles fra foråret til efteråret i 1989, i det der i dag viste sig at være udgangen på Den kolde Krig. Dokumentaren blev anerkendt for dens kreative bearbejdning af arkivmaterialet. Se ideer til undervisningen "*Dokumentarens virkemidler*"

Den pædagogiske vejledning indeholder først elementære dataspørgsmål til handlingen og den historiske tid. Dernæst åbnes op for en kildekritiks tilgang, hvor formen problematiseres og endelig sluttet af med mere længerevarende gruppeopgaver, hvor eleverne skal forholde sig undersøgende og perspektiverende.

Billedet er fra tv-udsendelsen

Faglig relevans / kompetenceområder

Historiekanonen "*Murens Fald*" sættes for alvor i spil i denne europæisk Co-producerede dokumentar af Anders Østergaard om Den kolde Krig. Også samfundsfagets kompetenceområder under overskrifterne "*demokrati*", "*Politiske partier og ideologier*" samt "*samfundsfaglige metoder*" kommer på banen.

Ideer til undervisningen

Følgende er forslag til spørgsmål, som eleverne kan arbejde med efter de har set dokumentarfilmen 1989:

Elevspørgsmål

1. Dokumentaren starter med genbegravelsen af Imre Nagy. Undersøg hvad der skete i Ungarn i 1956.
2. Find ud af hvornår og hvorfor Berlinmuren blev bygget.
3. Tegn placeringen af Warszawa-pagt landene på et kort (A4).

4. Hvorfor sætter fjernelsen af et hegn i Ungarn gang i så mange ting i foråret 1989?
5. Hvorfor er Ungarns unge statsminister Miklós Neméth nervøs for sit første møde hos Mikhail Gorbatsjov?
6. Forklar uenigheden mellem lederne i Warszawa-pagten her i året 1989? (Fx lederne i Østtyskland, Rumænien, Sovjet og Ungarn)
7. Landene i Warszawa-pagten blev kritiseret for ikke at overholde menneskerettighederne. Kom med eksempler på det fra dokumentaren og fra www.menneskeret.dk, hvor menneskerettighederne beskrives.
8. Genfortæl den dramatiske slutning på dokumentaren. Du skal inddrage både det østtyske ægtepar Kurt og Gundula Schafiel og statsministeren Miklós Neméth i din fortælling. (Tid og sted er sidst i augustmåned 1989 på grænsen mellem Ungarn og Østrig.)

Dokumentarens virkemidler (kildekritik)

- Gengiv pointerne i dokumentarens brugsvejledning nedenfor:

Dokumentarens brugsvejledning:

Denne film genskaber historiske begivenheder gennem vidneberetninger, dramatiseringer og en kreativ bearbejdning af arkivmateriale. Filmen indeholder scener hvor genskabt dialog er synkroniseret til arkivoptagelser med de involverede statsmænd. Al genskabt dialog baseret på grundig research og verificering for at sikre autenticitet.

- Hvilke risici har instruktøren af dokumentaren, Anders Østergaard, taget for at skabe en spændende historie? Brug igen filmens brugsvejledning og kom fx ind på begreber som "dramatiseringer", "kreativ bearbejdning", "genskabt dialog"
- Da dokumentaren blev vist i Tyskland, havde Tv-selskabet forsynet de dramatiserede og synkroniserede scener med skiltet "rekonstruktion", hvorfor det?

Billedet er fra tv-udsendelsen

Klassearbejde

- Interview dine forældre/bedsteforældre om tiden op til Berlinmurens fald, Warszawa-pagtens opløsning og Sovjetunionens farvel i de sidste år af 1980'erne og starten af 1990'erne. Hvad kan de huske? Hvad tænkte/følte de? Hvor befandt de sig? Osv. Skriv en kort **artikel**, max én A4.

Hvordan skriver jeg en artikel?

Der er kun fem ting du skal huske at skrive om, når du skal skrive en god artikel: **Hvem, hvad, hvor, hvorfor og hvornår**. Kan du - **gerne indirekte** - svare på disse spørgsmål i din artikel, har du skrevet en god artikel. Dit dansk skal selvfølgelig også være ok.

- Lav en liste med tre positive og tre negative ting ved at bo i et kapitalistisk samfund. Gør det samme med et socialistisk/kommunistisk samfund. Hvor vil du/I helst bo?

Kort om **kommunisme**, samfundsopfattelse og politisk ideologi, som bygger på fælles ejendom.

Kort om **kapitalisme**, samfundsøkonomisk system, der er baseret på privat [ejendomsret](#) og [markedsøkonomi](#).

Kort om **socialisme**, en samfundstilstand, dels en bevægelse, der tilstræber dette samfund, som bygger på fælles ejendom, produktion og distribution(...). Senere i århundredet blev socialisme også brugt om statsovertagelse af dele af produktion eller distribution. Socialisme brugtes i øvrigt ofte synonymt med kommunisme frem til 1870'erne kilde: www.denstoredanske.dk

Supplerende materialer

Besøg [CFU/UCC konsulentens fagside om fx "Murens Fald"](#), hvor der viderehenvises til andre bøger, sites, digitale læremidler mv.